

Social Network First?

Hoe kunnen professionals het netwerk van mensen die dak- of thuisloos zijn betrekken bij de hulpverlening en samenwerken met dit netwerk? Dit is onderzocht in het onderzoek *Social Network First?* – een samenwerking van HVO-Querido, Hogeschool Inholland, Hogeschool van Amsterdam en opvangorganisaties in Amsterdam en Haarlem. In deze factsheet lees je wat werkt bij netwerkkondersteuning aan dak- en thuisloze mensen.

Wat werkt in netwerkkondersteuning aan dak- en thuisloze mensen?

1 Aandacht voor randvoorwaarden

Om als organisatie te werken met netwerkkondersteuning is het belangrijk dat dit intern een prioriteit is. Dat de benodigde competenties worden getraind en onderhouden via intervisie, training of casuïstiek. Dit vraagt een investering in tijd en een omslag in de manier van werken. Ook is het belangrijk om na te denken over een goede ruimte in of bij de opvanglocatie om naasten te ontvangen.

2 Creëren van basisvoorwaarden voor netwerkkondersteuning

Een goede vertrouwensband met de cliënt is de basis voor netwerkkondersteuning. Dit bereik je door de tijd te nemen om iemand te leren kennen, naast hem of haar te staan, outreachend te werken en betrokken te blijven ongeacht het gedrag van cliënt. Voldoende bestaanszekerheid is een andere basisvoorwaarde. Denk bijvoorbeeld aan een onderkomen, werk en/of dagbesteding. Als laatste is het belangrijk om na te gaan of naasten ondersteuning nodig hebben, om overvraging of overbelasting van hen tegen te gaan.

Het zijn best wel normale vragen om aan iemand te vragen, van joh, als er iets met je gebeurt, op wie kunnen wij terugvallen? Dan heb je al een ingang.

3 Bewustwording van het netwerk bevorderen

Benadruk vanaf het begin dat het hebben van een netwerk belangrijk is voor iedereen. Breng vervolgens samen met cliënt het netwerk in kaart met bijvoorbeeld een ecogram of een levenslijn. Zoek haakjes om over het netwerk in gesprek gaan door bijvoorbeeld te vragen naar de plannen voor het weekend, dagelijkse bezigheden of iemands eerste Whatsappcontact.

Je blijft afhankelijk van de hoofdrolspeler. Als die niet komt opdagen dan heeft het allemaal geen zin om daar met elkaar te zitten.

4 Netwerk vergroten en begrenzen

Kijk wat er nodig is om weer in contact te komen met oude contacten die soms verwaterd zijn. Bespreek hoe je nieuwe mensen kan leren kennen door nieuwe activiteiten in de buurt of bijvoorbeeld via dagbesteding. Soms kan het nodig zijn om netwerk te begrenzen als naasten niet helpend zijn voor cliënt of bijvoorbeeld de netwerkkondersteuner intimideren. Maak dit goed bespreekbaar met cliënt.

Ze weet nu dat ze veel hulp om haar heen heeft, dat ze met die mensen contact op kan nemen en hulp vragen, dat voorkomt waarschijnlijk al voor een groot deel dat iemand terugvalt.

5 Werken aan relatieherstel of -behoud

Samenwerken met het netwerk betekent dat je problemen en ruis in relaties bespreekbaar maakt. Denk hierbij aan schaamte, schuld of trauma. Het is belangrijk om contact te stimuleren vanuit gelijkwaardigheid. Je kunt naasten met zorgen of angsten apart spreken, bijvoorbeeld voorafgaand aan een groeps gesprek, maar ook psycho-educatie aan naasten bieden.

6 Gezamenlijke besluitvorming door client naasten en hulpverlener

Faciliteer dat betrokken partijen gezamenlijk vraagstukken bespreken. Zorg dat ieders perspectief aan bod komt. Stimuleer duidelijkheid en transparantie. Bespreek opties met voordelen en nadelen met cliënt en naasten maar laat de beslissing bij de cliënt. Denk bijvoorbeeld aan het bespreken in welke mate cliënt ondersteuning van naasten nodig heeft en wie dat kan en wil bieden.

7 Stimuleren sociale verantwoordelijkheid

Vaak worden dak- en thuisloze mensen alleen aangesproken als hulpvrager of cliënt. Stimuleer dat iemand niet alleen hulpvrager is in zijn of haar netwerk, maar ook zelf iets doet voor anderen. Bespreek ook met cliënten hoe zij rekening kunnen houden met de mensen om hen heen.

Stuur even een bericht naar je ouders, dat wordt gewaardeerd. Dan zei hij: Oh ja, oh ja!

8 Helpen versterken van sociale vaardigheden

Het helpen versterken van sociale vaardigheden helpt de cliënt bij het herstellen en behouden van relaties. Een belangrijk onderdeel van netwerkkondersteuning is om te coachen op sociale interacties. Bespreek wat mogelijke triggers zijn van gedrag, bespreek de gevolgen van dit gedrag en oefen samen mogelijke alternatieven.

Hij is, een hele lieve, aardige man en ik zei maar als jij het er niet mee eens bent, heb jij gewoon het volste recht om daar wat van te zeggen. Als je maar netjes de boodschap overbrengt. Dus niet gaan schreeuwen, niet gaan schelden.

